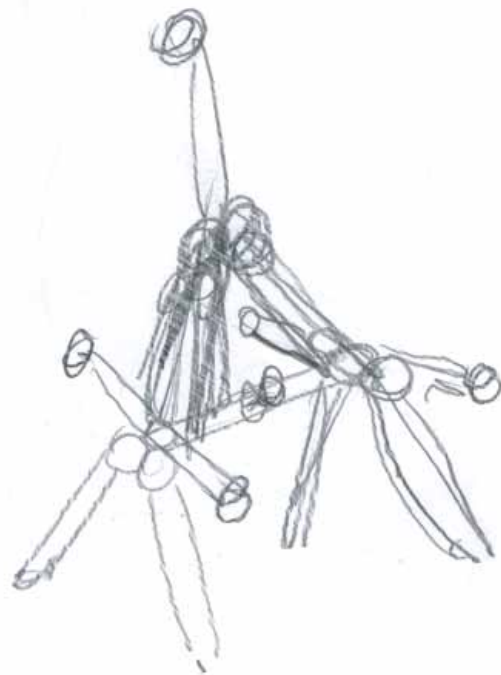

Ide-utkast

To skulpturer til Hospice Djursland

Går
igjennem
til
noe
andet
Håp

"Slægtstræ" & "Aftryksportal"

Marit Benthe Norheim, januar 2008

Innhold

Innledning ..... side 4

Idèbeskrivelse

Utsmykning til Hospice Djursland ..... side 6

Det arkitektoniske ..... side 6

Fotos og skisser av modellene..... side 4

”Slægtstræ” ..... side 8

Beskrivelse av ”Slægtstræ”..... side 9

”Aftryksportal” ..... side 13

Beskrivelse av ”Aftryksportal”..... side 14

Plassering av skulpturene..... side 18

Materiale og montering ..... side 19

Kostnader ..... side 21

Innledning

"Vi knytter vore egne følelsesmessige opplevelser til et bilde fordi det på en eller annen måte kan representere dem. I det øyeblikk det er sket, kan vi begynne at forholde os mere reflekterende til de opplevelser og de følelser vi har."*

For 20 år siden var jeg "Artist in residence" på St. Johns Hospice, Lancaster, UK.

Jeg var gravid på det tidspunkt med mitt første barn, akkurat ferdig med min 8 årige kunstutdannelse og hadde aldri før vært i nærkontakt med døden. (se tidligere utleverte bok om prosjektet "The art of Dying" og artikler.)

Det opplevdes som et meget viktig 3 mndrs arbeidsopphold, for både kunstneren Jim Thrower og undertegnede, hvor vi arbeidet på en felles installasjon i et badeværelse (som var ute av drift i en periode). Installasjonens overordnede konsept var "The journey between two existences".

Det som ble tydelig for oss gjennom dette prosjektet, var hvor mye det betydde både for de døende og deres pårørende å få tid til å forberede seg på døden. Det å få mulighet til å ta avskjed og "gjøre seg ferdig" - Gjennom den hjelpen de fikk; både til smertelindring fysisk, men også på det psykiske eller åndelige plan.

For en uke siden var jeg med til begravelsen av datteren til venner av oss. Martinna var bare 17 år og uskyldig offer for en stygg trafikkulykke, hvor ungdommer satte igang et vanvittig race på en smal vei. Hun døde umiddelbart, og foreldrene forsøkte å finne en måte å ta avskjed med henne på, ved å ta hennes kropp hjem på vei til kirken. Her lå hun i åpen kiste, "reparert" til begivenheten så godt sykehuset kunne klare det, men med tydelige merker etter den voldsomme ulykken.

*Sitat: B. Sode Funch, lektor, Dr. Phil. På institutt for psykologi og uddannelsesforskning, Roskilde universitetscenter. Hentet fra en artikkel i Kristelig Dagblad, fra 28. september 2007, "Kunst som forløser" av Dorte Kvist.

Det var fryktelig å oppleve de pårørendes fortvilelse og deres måte å forsøke å begripe tragedien.

På St. Johns Hospice opplevde jeg også en ung kvinne på likskue. Hun døde etter en seig og optimistisk kamp mot kreften. Men der var en avklaring og hun døde tilslutt fredfullt. Det kunne man tydelig se, der hun lå i sin brudekjole, etter nettopp å ha giftet seg. Den hjelpen hun og hennes nærmeste fikk på Hospicet var uvurderlig.

For meg har det vært rystende å møte døden for første gang siden jeg var ferdig med St. Johns Hospice i 1987, gjennom den ufattelige ulykken for en uke siden og møtet med hennes skadede hylster. Foreldrene hadde behov for å dele sorgen med så mange som mulig og både familie, venner og bekjente kom til huset for å ta et siste farvel. Men da hadde hun allerede vært død i 9 dager-

Dette har satt igang tanker hos meg om behovet for ritualer rundt døden, -behovet for å dele sorgen, -for å finne måter å kanalisere det ufattelige på.

Ordene er fattige og lette å mistolke i så vanskelige situasjoner, hvis man ikke er god til å bruke dem eller tolke dem-

Alle kunstens uttrykksformer kan gi mulighet for egne og åpnende tolkninger.

Noe av det som ble tydelig gjennom arbeidet vårt på St. Johns Hospice, var at de døende ikke hadde behov for å forsvare eller forestille seg.

Vi opplevde en utrolig –og for oss uventet imøtekommenhet og fordomsfri nysgjerrighet. Den irrasjonelle siden i mennesket, som vi som kunstnere forholder oss til hele tiden, var plutselig like viktig og sterk som den rasjonelle.

Idébeskrivelser

Utsmykning til Hospice Djursland

Det som slo meg fra første øyeblikk var et utrolig engasjement og en glede fra de involverede over prosjektet Hospice Djursland, hvor alt det beste er tatt i bruk, for å gi de døende og deres pårørende den aller beste avskjed.- En holdning av generøsitet og oppbyggelighet.

Det arkitektoniske

Bygningen ga meg fysisk en følelse av omfavnelser ved ankomsten
-og utadvendthet; som en gallionsfigur strekker seg, på utsiktssiden.

Materialbruken og arkitekturs bevegelse og proporsjoner angir menneskelighet og omsorg, gir respekt og plass til det åndelige, men overlater det guddommelige til den unike utsikten. Byggets plassering og åpenhet mot havutsikten og lyset, gir virkelige assosiasjoner til Det Forjettede land.

Assosiasjonene fra møtet med arkitekturen, landskapet og hospicets funksjon har gitt ideene til to likeverdige skulpturer.

Fotos og skisser av modellene

Modellene til "Slægtstræ" og "Aftryksportal" er laget i målestokk 1 : 6

Idé og intensjoner er forsøkt beskrevet i disse to og tre-dimensjonelle skissene.

Modellene skal oppfattes som skisser, idet de vil avvike fra de ferdige utførelser i detaljer som ansikter, hår og utforming av kroppene. Detaljene innenfor selve modelleringen vil bli annerledes i de store figurene, både på grunn av størrelsene, men også fordi jeg trenger den direkte kontakten med skulpturene jeg arbeider på, uten å skulle følge modellen nøyaktig. Jeg ønsker alltid å kunne bruke ting som kan oppstå underveis i prosessen. Modelleringen direkte i betong, gir også et annet uttrykk i seg selv. Men de innbyrdes proporsjoner vil være nogenlunde i samstemning med utkastet.

Endelige proporsjoner vil bli avgjort ved måling med skabelon på de respektive steder.

Begge modeller er laget i en selvtørkende hvit leire over armering. Jeg ønsker å modellere den/de endelige skulptur/er i en rødlig farge (se materialebeskrivelse s. 20).

“Slægtstræ”

målestokk 1:6

Proporsjonene til den endelige skulptur er tenkt til:

Høyde ca: 3,3 - 4,0 meter

Bredde ca: 2,2 - 2,5 meter

Dybde ca: 1,2 - 1,5 meter

1) Beskrivelse av "Slægtstræ"

Jeg ønsket å lage en skulptur som vil favne. Det skal ikke være en ensom figur. Sammenhengen, de pårørende, -det at man er del av en større helhet, uansett hvor alene man føler seg, skal understrekes. -At man egentlig er en byggekloss, et element i en større sammenheng. Alle er født ut av noen og inn i en verden som er i bevegelse.

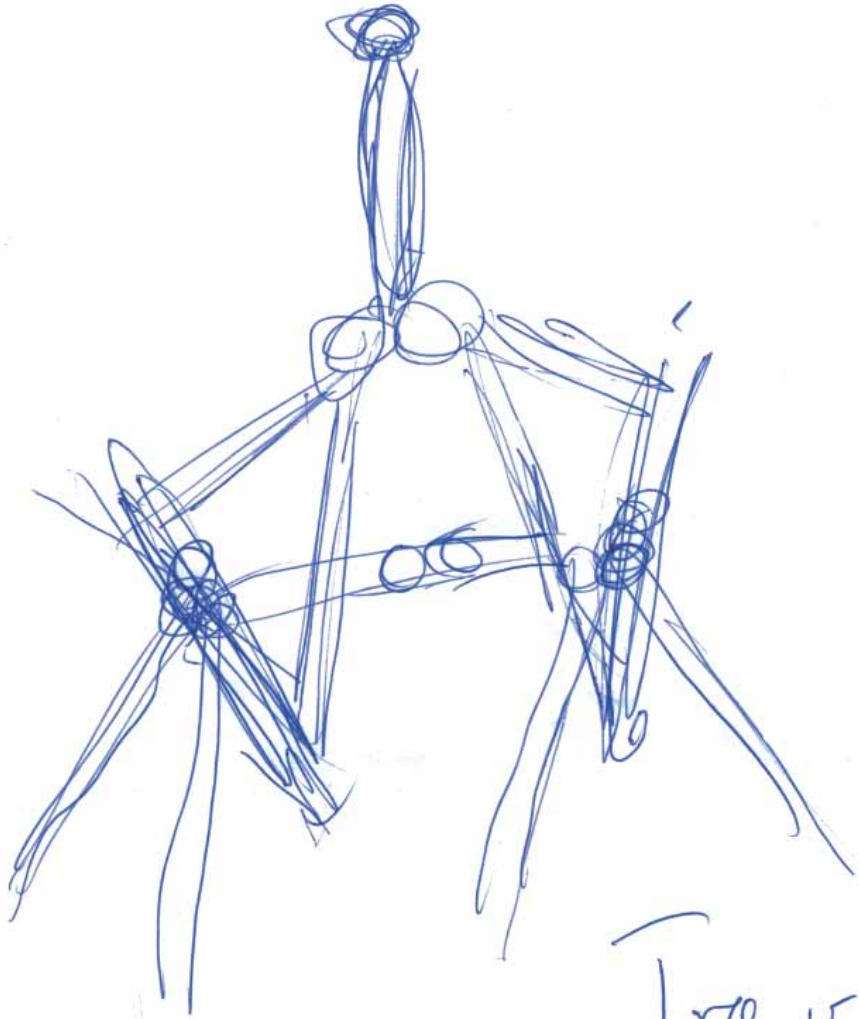
Mitt "slægtstræ" er bygd opp av to og to figurer nesten symmetrisk, menn og kvinner. På toppen står en figur som kanskje fortsetter med nye grener, kanskje ikke. Tolkningene kan fortsettes som beskueren ønsker og ser det.

"Kunsten skal nettopp være et sted, hvor man kan forbinde seg med verden og med omgivelsene, og oplever man megen lidelse i sit liv, kan man ikke forbinde sig med noget, der ikke kan svare den lidelse. Man kan blive irriteret på et billede der bare siger "Hei hvor er det fint det hele"; hvis man selv har meget ondt," *

Skulpturen bør ikke sprengre rommet ved å bli for monumental. Den skal forholde seg til menneskelige proporsjoner, liksom bygget gjør det- Men konstruksjonen må også kunne innta rommet fysisk på en måte som gir den nok oppmerksomhet til å samle fokuset vekk fra bilene og mot byggets funksjon. Skulpturen bør ha en signaleffekt som spiller sammen med bygget, understreker følelsen av omsorg og beskyttelse når man ankommer.

---

* siger Hanne Stubbe Teglbjærg, kunstterapeut, phd.studerende og speciallæge ved Psykiatrisk Hospital i Århus. Hentet fra en artikkel i Kristelig Dagblad, fra 28. september 2007, "Kunst som forløser" av Dorte Kvist.

Tra v. Poldskov

- Huldre - Hellige
Kupen isjen
Cögenpödsel

"Aftryksportal"

målestokk 1:6

Proporsjonene til den endelige skulptur er tenkt til:

Høyde ca: 2,5 meter

Bredde ca: 1,5 - 2,0 meter

Dybde ca: 1,0 - 1,2 meter

2) Beskrivelse av "Aftryksportal"

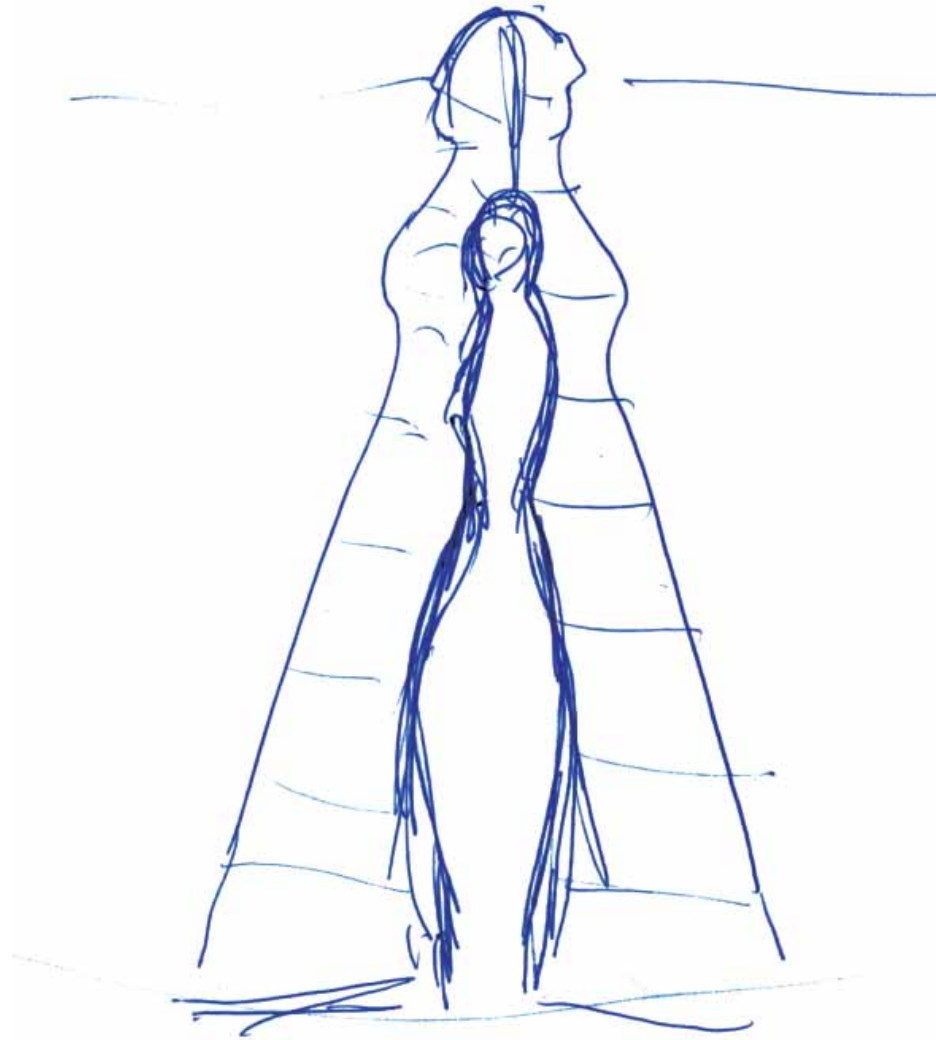
På samme måte som skulpturen på forsiden forholder seg til ankomsten, omfavnelsen i byggets bevegelse og intimiteten i rommet, skal skulpturen på den andre siden av bygget forholde seg til den fantastiske utsikten. Skulpturen bør kunne gi slipp og understreke lysten til å strekke seg ut i det uendelige.

Først var jeg redd for å røre ved det magiske rommet, som arkitekturen så flott har latt buen spenne mot, så farten ut mot havet og lyset også oppleves fysisk. Men jeg ble også fristet til å lage en portal av to mennesker som berører hverandre og lar rommet mellom dem være avtrykket/konturene av et annet menneske. Hulrommet det skaper skal kunne gi lyst til å bevege seg gjennom, både i tankene og fysisk, for de som ønsker det.

Skulpturen skal kunne oppleves som en siluett, med de to kvinnefigurene i profil og hulrommet imellom dem som en figur. Minnet om – og lengslen, savnet, men også gjennomgangen til noe annet. Håpet og det uviste.

Prost Lars Erich Stephansen fra Hjørring, fortalte meg at det å krype igjennom et gammelt hul-tre symboliserte fra før kristen tid en gjenfødelse.

Skulpturen skal være stor nok til at man kan komme igjennom portalen, og stor nok til at man kan se den et stykke fra bygget. Men den skal på ingen måte ta oppmerksomheten fra utsikten.

Lebket - Felle

Plassering av skulpturene

- 1) Det eneste jeg ble litt betenkt over da jeg kom tilbake etterat bygget var ferdig, var at den viktige plassen midt i omfavnelsen foran, var opptatt av; – et sykkelstativ og biler.

Denne plassen oppleves som et samlingssted, hvor arkitektens utforming har utpekt et fokuseringspunkt, som ligger symmetrisk i forhold til buen. Jeg ser det som naturlig å følge opp den tanken når det gjelder plasseringen av skulpturen. På tegningen tenkte jeg oppfølging av symmetrien –eller å bryte den, lenger vekk fra inngangspartiet.

Men skulpturen kommer til å måtte forholde seg til den mer intime sfære, med mange detaljer, som man kan oppdage ved nærkontakt. De pårørendes opplevelser er jo også av en intim og personlig art. Det tar ofte lang tid å ta et skritt tilbake og ut av sorgen.

De få parkeringsplasser helt foran inngangen bør kanskje være der, for besøkende som ikke er godt gående- men de som kan sykle bør kunne sette syklene fra seg på et mindre visuelt viktig sted.

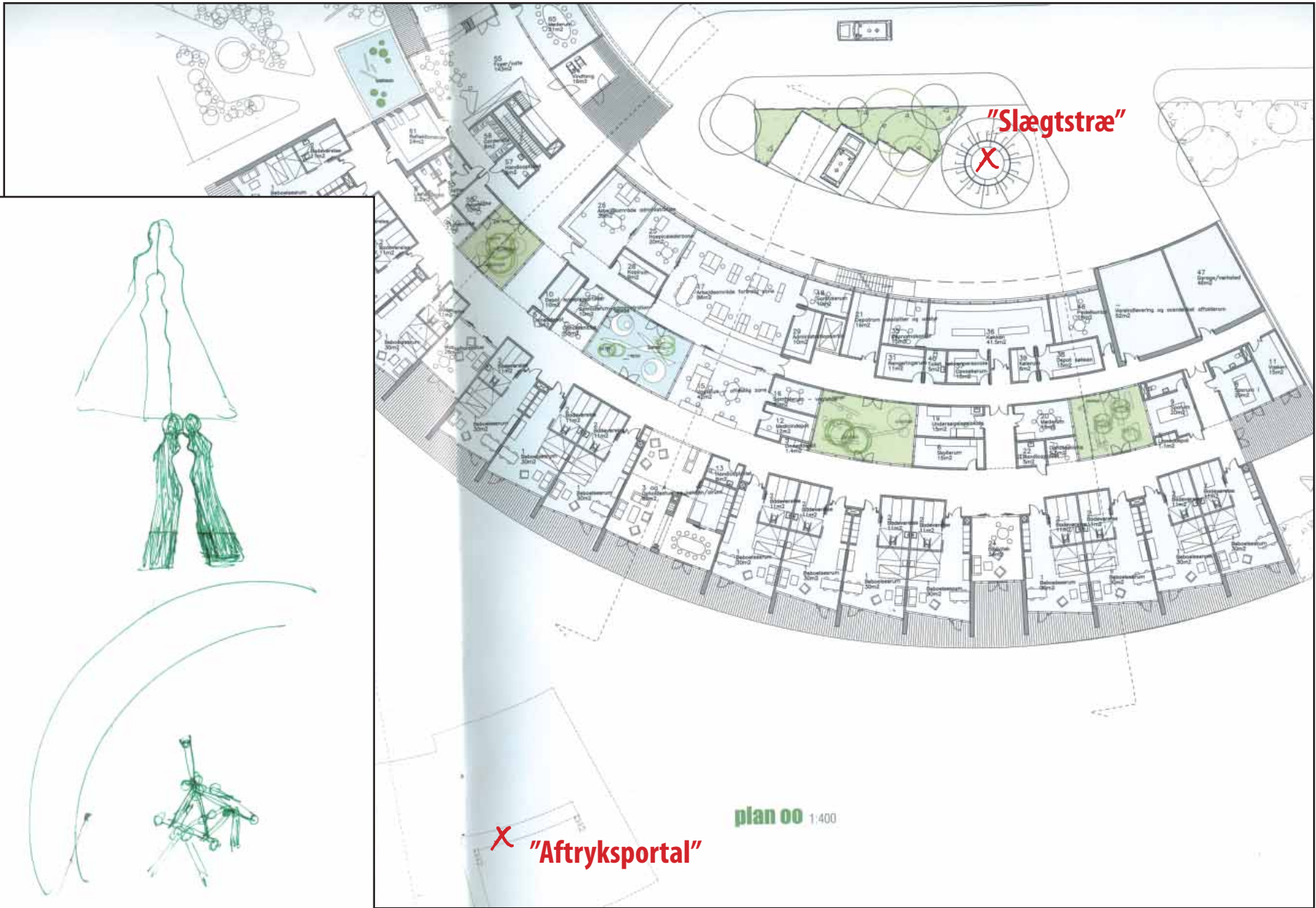
Hvis beplantningen kan begrenses til avgrensing av parkeringsplass, er tilgangen til fokusområdet større og hele området vil være mer åpent og imøtekommende.

Det er nettopp det rommet byggets bue skaper, som inngir en trygghet og lyst til å befinne seg vel i- som jeg har kommet til må være den rette plassering for idéen jeg har utviklet gjennom møtet med arkitekturen og hospicets funksjon.

Derfor ber jeg om at sykkelstativet flyttes og gir plass til min skulptur; "slægtstræ", som dermed befolker et fokuspunkt, som folk vil kunne være i tett dialog med.

- 2) I tillegg ønsker jeg å foreslå en skulptur til utsikten, som ikke blir intim på samme måte.

Den kan oppleves på avstand, fra værelsene eller fra verandaen. Den vil også kunne brukes som en interaktiv skulptur for barn eller andre pårørende om de ønsker å gå ut i den fritt voksende mark.

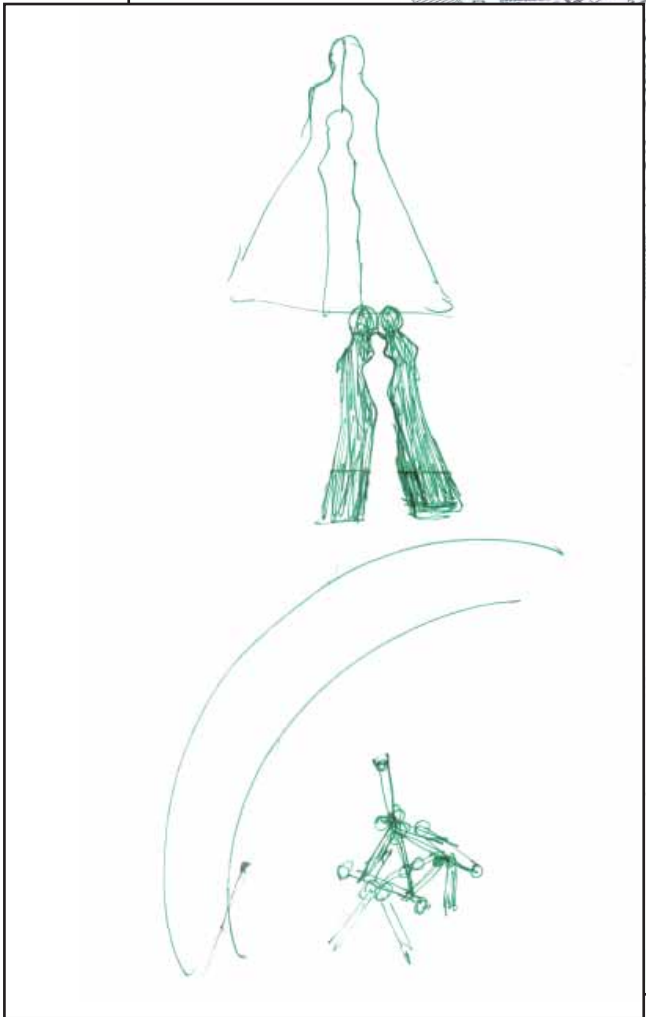

"Slægtstræ"

plan 00 1:400

"Aftryksportal"

Materiale og montering

Skulpturene vil bli direkte modellert over en kraftig stålarmering. Galvanisert kyllingnett er en del av armeringen, for å understøtte betongen under modelleringen. Jeg vil også behandle deler av konstruksjonene med glassfiber og polyester, og modellere vått i vått med epoxy, for å kunne modellere såpass tynt noen steder at jeg ikke behøver å tenke overdekningen fra betongen til armeringen.

Jeg vil bruke Aalborg Portland hvit cement, og en fin sand, i blandingsforhold 1:2, tilsatt betongbinder, for plastisitetens skyld, og for å gjøre blandingen minst mulig porøs i forhold til frost.

Jeg tenker å tilsette betongen rød jernoxyd, for å gi en svak rødlig og livfull glød til figurene. Materialene i modellen er hvit modell-leire, materialeprøve av rødlig betong er vedlagt.

Etter et stykke tid, sprayes overflaten med en usynlig silikon, som gjør overflaten mindre utsatt og lettere å rengjøre.

Skulpturene vil få gjennomgående stålrør som armering, og monteringen er derfor enkel.

Ved å grave et hull i bakken og støpe inn et betongrør i riktig diameter, kan fundamentet stå klart, til å fylles med betong, når monteringen skal foregå. Skulpturene har da rustfrie stålstenger limt fast i armeringsrørene, som stikker ut av undersiden, og tres ned i betongen. Begge skulpturers konstruksjoner er i balanse, så de står godt selv og gjør det enkelt å støpe dem fast i betongrørene i bakken.